

Nr 29

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående viss reformering av avskrivningsreglerna i fråga om byggnad, som ingår i rörelse, m. m.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:28 av herr *Gösta Jacobsson* och II:41 av herr *Darlin m. fl.*, vari hemställts, "att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att 1950 års skattelagssakkunniga måtte få i uppdrag att med förtursrätt utreda möjligheterna att i fråga om värdeminskingsavdrag å byggnader som ingår i rörelse avpassa beskattningsreglerna så att större värdeminskingsavdrag får göras under de första åren efter uppförandet";

2) de likalydande motionerna I:31 av herr *Torsten Mattsson* och II:43 av herr *Wahrendorff*, vari hemställts "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att frågan om sådan ändring av avskrivningsreglerna för värdeminskning å byggnad som ingår i rörelse, att förhållandevis större avskrivning medges under de första åren efter byggnadens uppförande, må prövas och att förslag snarast föreläggas riksdagen i enlighet med vad i motionerna anförts";

3) de likalydande motionerna I:37 av herr *Sjönell m. fl.* och II:42 av herr *Stenberg m. fl.*, vari hemställts, "att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i syfte att anpassa avskrivningsreglerna vad gäller värdeminskingsavdrag för byggnad som ingår i rörelse så att större värdeminskingsavdrag kan göras under byggnadens första år"; samt

4) motionen II:544 av herrar *Kellgren* och *Antonsson*, vari yrkats, "att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om liberalisering av avskrivningsreglerna inom näringslivet för anordningar till motverkande av vattenförorening".

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II:41, II:42, II:43 och II:544.

Avdrag för kostnaden för anskaffning av byggnad, som är avsedd att användas i ägarens rörelse, får i princip åtnjutas endast i form av årliga värdeminskingsavdrag. Bestämmelserna härom återfinns i punkt 7 av anvisningarna till 29 §

kommunalskattelagen. I vissa särskilda fall får emellertid byggnadskostnaden i sin helhet avdragas under det år, då utgiften för byggnadens uppförande ägt rum, nämligen i sådana fall då fråga är om rent tillfälliga byggnader, avsedda att användas endast ett fåtal år.

Värdeminskningens avdraget beräknas till viss procent av byggnadens värde. I princip bör det verkliga anskaffningsvärdet läggas till grund för beräkningen. Då svårigheter i många fall föreligger att styrka den faktiska anskaffningskostnaden för byggnad har i praxis godtagits en avskrivning på taxeringsvärdet (byggnadsvärdet) under beskattningsåret. Understundom torde även andra värden kunna komma till användning, beroende på utredningen i det särskilda fallet, såsom bokförda värdet, brandförsäkringsvärdet eller ett särskilt efter värdering beräknat värde.

I fråga om fabriker och andra för industriell verksamhet avsedda byggnader får emellertid som underlag för beräkning av värdeminskningens avdraget inte alltid användas hela byggnadsvärdet. Från detta värde måste nämligen i förekommande fall avdragas värdet å sådana maskiner, som vid fastighetstaxeringen åsatts särskilt maskinvärde eller, om fastighetstaxering ännu inte ägt rum, vid sådan taxering kommer att åsättas särskilt maskinvärde. Värdet av i byggnad ingående maskiner som åsatts särskilt maskinvärde får nämligen avskrivas enligt reglerna för räkningsenlig eller planenlig avskrivning å inventarier beroende på om den skattskyldige är berättigad till räkningsenlig avskrivning beträffande dylika tillgångar eller inte. I fråga om avdrag för värdeminskning å övriga inventarier, vilkas värde vid fastighetstaxeringen visserligen inräknats i byggnadsvärdet men inte åsatts särskilt maskinvärde, gäller däremot de för värdeminskning av byggnad fastställda bestämmelserna. Detta innebär emellertid inte att sådana inventarier måste avskrivas efter samma låga procentsats som byggnaden i övrigt. I praxis har högre avdrag medgivits för hissar, värmepannor, varmvatteneisterner m. m.

Storleken av procentsatserna för beräkningen av värdeminskningens avdraget har i praxis gjorts beroende av den förebrogta utredningen om byggnadernas livslängd. Utan närmare utredning torde avdrag för värdeminskning å fabriksbyggnader merendels medgivas med 2—3 procent å anskaffningsvärdet. Efter utredning, som visar att byggnaden är underkastad särskilt stor slitning, kan högre avdrag få åtnjutas. Sålunda har exempelvis avdrag för värdeminskning av cellulosafabrik av sten medgivits med 4 procent å anskaffningsvärdet.

Vid försäljning av byggnad, som är avsedd för stadigvarande bruk i rörelse, hänföres köpeskillingen för byggnaden inte till intäkt av rörelse — inte ens till den del som motsvaras av vid taxeringen tidigare åtnjutna avdrag för värdeminskning. Intäkten blir hänförlig till förvärvskällan inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Om influtet belopp blir skattepliktigt eller inte bedömes sålunda enligt reglerna för realisationsvinstbeskattning vid försäljning av fast egendom.

Frågan om ändrade bestämmelser rörande avskrivning å byggnad i rörelse

behandlades av företagsbeskattningskommittén i dess betänkande med förslag till ändrad företagsbeskattning (SOU 1954:19). Det spörsmål, till vilket kommittén närmast hade att taga ställning, var om den gällande lagstiftningen kunde anses medge tillräckliga avdrag för värdeminskningen.

I fråga om byggnader var det enligt kommitténs uppfattning med hänsyn till att det i regel gällde mycket stora och långvariga investeringar motiverat, att kostnaden fördelades över en betydligt längre period än när det gällde maskiner och inventarier. Någon form av bunden avskrivning måste med hänsyn härtill komma till användning. Annan mening härom hade inte heller yppats inom kommittén. Det spörsmål som diskuterats hänförde sig väsentligen till frågan huruvida avskrivningen skulle beräknas på annat värde än anskaffningskostnaden och om i praxis använda procenttal för avskrivningens beräkning kunde anses till fyllest.

Sedan kommittén på anförda skäl avvisat tanken att avskrivningen skulle få beräknas på återanskaffningsvärdet, berörde kommittén frågan om de procentsatser efter vilka avskrivningarna borde beräknas. Det kunde därvid uppmärksammas att en högre avskrivningsprocent i sin mån kunde anses innefatta ett efterkommande av önskemålet om visst hänsynstagande till ökade återanskaffningskostnader. I överensstämmelse med de överväganden, som gjordes då den fria avskrivningsrätten infördes, fann kommittén att även vid en uppmjukning av avskrivningsreglerna i form av höjda procentsatser inkomstbegreppet måste utvidgas till att omfatta åtminstone de vid avyttring återbekomma tidigare åtnjutna värdeminskningensavdragen. Mycket starka skäl talade mot en sådan utvidgning av inkomstbegreppet, som avvisades bl. a. med hänvisning till de svårösta spörsmål, som var förenade med en lagstiftning av sådan innebörd.

Även om det skulle vara möjligt att lösa frågan om utvidgning av inkomstbegreppet, måste likväl en verklig uppmjukning av avskrivningsreglerna för byggnader i form av väsentligt högre procenttal för avskrivningens beräkning föranleda invändningar ur konjunkturpolitisk synpunkt. Det kunde anmärkas att enligt den offentliga statistiken det år 1952 taxerade byggnadsvärdet för svenska aktiebolag tillhöriga fastigheter utgjorde ca 9 miljarder kronor. Någon motsvarande uppgift beträffande ekonomiska föreningar fanns ej. Om man bortsåg från att avskrivningen ofta i stället grundades på den i många fall högre anskaffningskostnaden och om man räknade med en årlig avskrivning med 2 procent erhöles ett sammanlagt värdeminskningensavdrag av ca 180 miljoner kronor. Om man tänkte sig ett stadgande av innebörd att värdeminskningensavdraget skulle få beräknas efter ett dubbelt så högt procenttal skulle följaktligen avskrivningsbeloppen öka med likaledes ca 180 miljoner kronor. Vål skulle en friare avskrivning å byggnader än för närvarande möjligen inte i och för sig stimulera till ökade investeringar just i byggnader under högkonjunktur, men de genom ökade avskrivningar i företagen kvarhållna vinstmedlen, som med hänsyn till de stora värden, det var fråga om, uppenbarligen blev mycket betydande, skulle stå till företagens fria disposition för andra investeringar. Följ-

aktligen talade även de särskilda konjunkturpolitiska synpunkter, som kommittén hade att iakttaga, för ett bibehållande av gällande grunder för värdeminskingsavdrag å byggnader.

Vid bedömningen av frågan om avskrivning å byggnader torde därjämte böra beaktas, att den av kommittén föreslagna lagstiftningen om investeringsfonder skulle komma att utgöra ett betydelsefullt komplement till avskrivningsreglerna främst när det gällde byggnader. Företagen kunde genom att utnyttja investeringsfonderna göra omedelbara avskrivningar på byggnader till betydande belopp.

Ytterligare anförde företagsbeskattningskommittén följande.

I valet mellan en uppmjukning av avskrivningsreglerna för byggnader och en ökad stimulans till avsättningar till investeringsfonder är det senare självfallet att föredraga ur konjunkturpolitisk synpunkt. Då investeringsfonderna delvis utgör ett komplement till avskrivningsreglerna, bör uppmärksammas att en mera väsentlig uppmjukning av de för byggnader gällande avskrivningsreglerna måste antagas minska företagens intresse för avsättning till investeringsfonder. Investeringsfonderna i deras tilltänkta utformning har av kommittén bedömts såsom varande det inom beskattningsområdet enda mera verksamma medlet för en stimulans till investeringar i lågkonjunktur. Även från denna synpunkt kan följaktligen invändningar riktas mot en mera väsentlig uppmjukning av avskrivningsreglerna för byggnader.

På anförda skäl kan kommittén inte förorda ändrade grunder för beräkning av värdeminskingsavdrag å byggnad. Emellertid finner kommittén angeläget att i praxis sådana värdeminskingsavdrag medges, som betingas av byggnadernas ekonomiska livslängd. Från näringslivets sida har gång efter annan inväntats att så inte alltid är fallet. Väl har av kommittén gjorda förfrågningar hos taxeringsmyndigheterna givit vid handen att utrangeringsavdrag mera sällan yrkas. Denna omständighet kan emellertid sammanhånga antingen med att en i huvudsak uttjänad byggnad inte utranteras utan i stället säljes till lågt pris, varvid något utrangeringsavdrag merendels ej ifrågakommer, eller — och detta är måhända ett vanligare fall — att möjlighet inte förelegat att forete utredning, som styrker rätt till utrangeringsavdrag.

Kommittén kan inte helt frigöra sig från uppfattningen att — även om praxis under senare år i vissa fall medgivit större avdrag än tidigare — det förhållandet alltjämt föreligger, att vid bestämmandet av värdeminskingsavdragets storlek tillräcklig hänsyn inte tages till att en byggnads ekonomiska livslängd med hänsyn till teknikens snabba utveckling och produktionens därav betingade omläggning ofta väsentligt understiger den fysiska livslängden. Kommittén vill med hänsyn härtill förorda att en viss omredigering göres av bestämmelsen i punkt 7 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen, varigenom tydligare markeras den vikt som bör fästas vid den ekonomiska livslängden, när det gäller att fastställa skälig avskrivningsprocent.

Kommitténs förslag i sistnämnda avseende genomfördes vid 1955 års riksdag.

I detta sammanhang kan nämnas, att regeringsrätten i utslag den 8 oktober 1958 (RÅ 1958 ref. 49) med hänsyn till verkstadsbyggnads beräkneliga ekonomiska varaktighetstid medgivit avdrag för värdeminskning å densamma med 3 procent av anskaffningsvärdet. I senare avgöranden har avdrag av liknande storlek medgivits.

I Danmark och Norge har reglerna om värdeminskingsavdrag å byggnad år 1957 ändrats i en för de skattskyldiga förmånlig riktning. Danmark har sedan länge haft avskrivningsregler för byggnader som medgivit en väsentligt större avskrivning under byggnadens första år än senare, medan de norska reglerna härvidlag tidigare varit i huvudsak överensstämmande med de svenska. 1957 års ändringar innebar att de norska reglerna i viss mån närmade sig det danska systemet vad gäller värdeminskingsavdrag å byggnader. I Danmark markerades ytterligare förskjutningen i värdeminskingsavdragen mot byggnadernas tidigare skede. Följande tablå ger en översiktlig jämförelse av avskrivningsreglerna i fråga om industribyggnader i Danmark och Norge.

Värdeminskingsavdrag å byggnad vid engångsinvestering

Avskrivningsbelopp på byggnader i procent av anskaffningsvärde

År	Danmark	Norge
1—4	12,5	3,75
5	2,5	3,75
6—24	2,5	2,50
25—37	0,0	2,50
38	0,0	1,25

De norska reglerna medger dessutom initialavskrivningar vid investeringar över en viss storlek.

I Finland tillåtes avskrivning å fabriksbyggnader av trä med 5 procent och å fabriksbyggnader av sten med 2,5 procent av anskaffningsvärdet. Har fabriksbyggnad tagits i bruk under år 1958 eller senare får avskrivning ske med sammanlagt 30 procent av anskaffningsvärdet under de första fyra åren efter uppförandet.

Yrkanden av samma innebörd som i nu förevarande motioner framställdes jämväl vid 1958 års A-riksdag i de då väckta motionerna I:255 och II:323. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 16 framhöll bevillningsutskottet bl. a. att den fråga, som upptagits i motionerna, endast utgjorde en del av det komplex beskattningsregler, som brukar sammanfattas under benämningen företagsbeskattningen. Reglerna om företagsbeskattningen var föremål för en genomgripande omdaning vid 1955 års riksdag, och de regler, som därvid antogs, hade ännu inte börjat tillämpas i full utsträckning. I samband därmed var även frågan om ändrade avskrivningsregler beträffande byggnader föremål för riksdagens uppmärksamhet, och en viss ändring av bestämmelserna vidtogs i avsikt att tydligare markera den vikt som borde fästas vid den ekonomiska livslängden, när det gällde att fastställa skälig avskrivningsprocent. Däremot ansåg riksdagen ytterligare uppmjukningar i bestämmelserna om värdeminskingsavdrag för byggnader inte böra ifrågakomma. Vid 1955 års riksdag infördes vidgade möj-

ligheter för företagen att göra avsättningar till investeringsfonder, vilka avsågs komma att utgöra ett betydelsefullt komplement till avskrivningsreglerna främst när det gäller byggnader. Då 1955 års lagstiftning endast gällt en kort tid och i vissa hänseenden ännu inte trätt i kraft, ställde det sig svårt att få en tillförlitlig bild av dess verkningar. Innan närmare erfarenhet vunnits av 1955 års lagstiftning på detta område, var det likaså svårt att bilda sig en uppfattning om behovet av vidgade avskrivningsmöjligheter å byggnader i rörelse. En ändring av reglerna om värdeminskningssavdrag i den riktning motionärerna åsyftat medförde att de skattskyldiga bereddes möjligheter att uppskjuta beskattningen helt eller delvis åren efter det en nybyggnad vidtagits. Härigenom skulle skapas nya möjligheter till s. k. förtäckt resultatutjämning. Med hänsyn härtill borde frågan även bedömas ur denna synpunkt. Det var därvid att märka att frågan om införande av rätt till s. k. öppen förlustutjämning och s. k. öppen resultatutjämning för det dåvarande var föremål för utredning av 1957 års skatteutredning. Enligt utskottets mening var det sannolikt att frågan om införande av rätt till en snabbare avskrivning av byggnader skulle komma i ett delvis annat läge, om möjligheter infördes till öppen resultatutjämning. Man borde därför enligt utskottets mening avvakta resultatet av 1957 års skatteutrednings arbete. Utskottet kunde således inte tillstyrka det föreliggande motionsyrkandet.

Även vid 1959 och 1960 års riksdagar väcktes motioner om utredning i syfte att anpassa beskattningsreglerna i fråga om värdeminskningssavdrag å byggnader, som ingår i rörelse, så att större värdeminskningssavdrag får göras under de första åren efter uppförandet. Vid båda dessa tillfällen har riksdagen beslutat att motionerna icke skulle föranleda någon åtgärd.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

I de likalydande motionerna I:28 och II:41 uttalas att byggnader erfarenhetsmässigt utsätts för en större värdeminskning de första åren de är i bruk än senare. För i första hand nyföretagsamheten är det av stor betydelse att så snabbt som möjligt kunna skriva av en väsentlig del av byggnadernas värde för att därigenom kunna skapa kapital till konsolidering och utbyggnad av företaget. De nya företagens möjligheter att konkurrera med redan inarbetade och konsoliderade företag torde många gånger vara beroende på dylika avskrivningar under de första åren. Vidare skulle ett liberalare avskrivningssystem i fråga om byggnader kunna ses som en beredskapsåtgärd mot sysselsättningsstörningar, eftersom därigenom företagets ställning i en konjunkturavmattning skulle stärkas. Motionärerna framhåller vidare att beskattningsreglerna i Sverige borde utformas med hänsynstagande till den alltmer hårdnande konkurrensen för näringslivet, vilken blivit en följd av de europeiska frihandelsområdena. Det erinras om att i de nordiska grannländerna praktiska åtgärder på beskattningsområdet vidtagits, då det gäller avskrivning å byggnader eller rörelse. Även i Holland har näringspolitiken utformats för att underlätta nybildning av företag.

Visserligen föreligger i Sverige vidgade möjligheter för avsättning till investeringsfond, vilka utgör ett komplement till avskrivningsreglerna, men dessa får effekt endast inom ett relativt begränsat område dels därför att de hänför sig till enbart aktiebolag och ekonomiska föreningar, dels för att de är relevanta endast i de fall då det är fråga om relativt långsiktiga investeringar. Den mindre företagsamheten ställs följaktligen i regel utanför, och det är dessa företag som drabbas hårdast av den ökade konkurrensen.

Liknande synpunkter framläggs i *motionerna I:31 och II:43*, vari understryks angelägenheten av en anpassning av de svenska avskrivningsreglerna till vad som gäller i andra nordiska länder. Det understryks också att en prövning av frågan bör genomföras skyndsamt så att nya regler kan beslutas i en relativt nära framtid. Den framtida lagstiftningen bör ges en sådan utformning att de mindre och nyetablerade företagen erhåller goda möjligheter att hålla avskrivningen i takt med den faktiska värdeminskningen. Motionärerna anser att det finska systemets konstruktion är av särskilt intresse i detta sammanhang och därför bör övervägas.

Jämväl i *de likalydande motionerna I:37 och II:42* erinras om att reglerna i Sverige, då det gäller värdeminskningssavdrag å byggnader i rörelse, inte är lika gynnsamma som vad fallet är i Danmark, Finland och Norge. De ökade konkurrenskrav, som blivit en följd av de gemensamma stormarknaderna i Europa, medför ett större behov av rationaliseringar och krav på att hela produktionsapparaten förnyas och utbyggs. En ändring av avskrivningsreglerna i fråga om byggnad som ingår i rörelse skulle utgöra ett värdefullt led i en politik, som vill ta sikte på att underlätta det svenska produktionslivets anpassning till de nya förhållandena. Motionärerna framhåller, att den ändring i skattereglerna som åsyftas icke avser att åstadkomma ett totalt sett ökat avskrivningsbelopp utan innebär, att en större del av den sammanlagda avskrivningen för en byggnad förskjuts till början av byggnadens användningstid.

I *motionen II:544* erinras om att föreningen av våra sjöar och vattendrag ökar, trots skärpningar av vattenlagen och den statliga vattenvårdsorganisationen. En av orsakerna härtill kan vara svårigheten att i de enskilda fallen hitta de rätta lösningarna för saneringen, men viktigast och utslagsgivande är i sista hand de ekonomiska frågorna. Kostnaden enbart för önskvärda kommunala reningsverk uppskattades av vattenvårdskommittén till ca en miljard kronor. På den industriella sidan torde likaså åtskilliga hundratal miljoner fordras för utförande av sådana arbeten.

De kommunala investeringarna på vattenvårdsområdet bekostas med skattemedel och till en del med statliga bidrag. Genom lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar av år 1955 har kommunerna dessutom möjlighet att helt eller delvis täcka kostnaderna för avloppsnät och reningsverk med avgifter, en utväg som i allt större utsträckning utnyttjas av våra städer. Industrins och andra företags åtgärder mot vattenförening, som i många fall är väl så viktiga som de kommunala, måste emellertid betalas med vanliga investeringsmedel i

konkurrens med produktiva investeringar. I nuvarande investeringsläge drabbar de ofta dyrbara byggnationerna företagen kännbart genom att avskrivningstiden är så lång. Industrin och näringslivet i övrigt behöver något som stimulerar deras saneringsarbete och gör investeringar i vattenvårdande syfte attraktiva framför andra investeringar. Med hänsyn härtill föreslår motionärerna att sådana anordningar av olika slag inom industrin och motsvarande näringsområden till motverkande av vattenförorening, vilka statens vatteninspektion bedömer nödvändiga, i avskrivningshänseende jämställes med maskiner och sålunda kan avskrivas enligt de regler som gäller för värdepappersavdrag avseende maskiner och andra inventarier.

Utskottet

Utskottet upptar först till behandling de inbördes likalydande motionerna I: 28 och II: 41, I: 31 och II: 43 samt I: 37 och II: 42. I samtliga dessa motioner yrkas att frågan om avdrag för värdepappersavdrag å byggnad, som används i rörelse, måtte bli föremål för utredning i syfte att få till stånd sådana regler, som möjliggör avskrivning i snabbare takt under de första åren efter det byggnaden uppförts. Vissa smärre olikheter föreligger mellan motionerna då det gäller utredningskravet. Sålunda yrkas i motionerna I: 28 och II: 41, att utredningen skall fullgöras av skattelagssakkunniga med förtursrätt. I de övriga motionerna har icke uttryckts några önskemål om vem som skall fullgöra utredningen. Däremot begärs i motionerna I: 31 och II: 43 att utredningen skall ske med sådan skyndsamhet att förslag snarast kan föreläggas riksdagen.

Liknande yrkanden som i de nu förevarande motionerna har framställts även vid 1958 års A-riksdag, vid 1959 års riksdag samt vid fjolårets riksdag utan att yrkandena vunnit riksdagens bifall. Riksdagen har således tidigare ansett att en separat utredning av frågan om värdepappersavdrag å byggnader i rörelse inte bör ske.

Sedan allmänna skatteberedningen tillkallats under år 1960 har emellertid den förevarande frågan kommit i ett delvis ändrat läge. Genom allmänna skatteberedningen skall nämligen frågan om beskattning av företagen tas upp till närmare överväganden. Enligt direktiven för utredningen bör denna inom ramen för den nuvarande nettovinstbeskattningen framlägga förslag om de ändringar, som kan finnas önskvärda ur olika synpunkter. Det uttalas också i direktiven att utredningen bör vara oförhindrad att upptaga hela nettovinstbeskattningssystemet till omprövning. Den av motionärerna upptagna frågan synes vara av sådan natur att den faller inom ramen för allmänna skatteberedningens utredningsuppdrag. Med hänsyn till den aktualitet som frågan under senare år haft och i betraktande av att man bl. a. i de övriga nordiska länderna nyligen liberaliserat avskrivningsreglerna, då det gäller byggnader i rörelse, förutsätter utskottet att den kommer att behandlas vid utredningsarbetets bedrivande. Enligt utskottets mening bör frågan sättas in i sitt större

sammanhang och således övervägas i samband med prövningen av företagsbeskattningen över huvud taget.

Då huvudsyftet med de föreliggande motionsyrkandena får sägas redan vara tillgodosett, anser utskottet skäl inte föreligga för riksdagen att i särskild skrivelse till Kungl. Maj:t begära en utredning av frågan om avdrag för värdeminskning å byggnader i rörelse. Utskottet får således med det anförda avstyrka yrkandena i motionerna I: 28 och II: 41, I: 31 och II: 43 samt I: 37 och II: 42.

Utskottet övergår härfter till den i motionen II: 544 upptagna frågan om liberalisering av avskrivningsreglerna för anordningar till motverkande av vattenförorening. I motionen föreslås att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning av nämnda spørsmål. Motionärerna önskar få regler till stånd, som kan stimulera industrin och näringslivet i övrigt att göra investeringar i vattenvårdande syfte. Detta anser motionärerna lämpligen kunna ske genom att för anordningar av nu angiven art i avskrivningshänseende samma regler får gälla som de som nu tillämpas för maskiner och andra lösa inventarier. Anskaffningskostnaden skulle således få avskrivas med 30 procent första året och därefter årligen med 30 procent av återstoden och i praktiken vara helt avskriven inom loppet av fem år.

Utskottet får erinra om, att de anordningar, som inrättas i syfte att motverka vattenförorening, i beskattningshänseende kan komma att behandlas olika beroende på hur anläggningen utföres. I flertalet fall torde fråga vara om byggnad i skatterättslig mening, varvid avdrag för värdeminskning kan medges med viss procent av byggnadens värde anpassad efter dess fysiska eller ekonomiska livslängd. Det torde också förekomma att i anläggningar av nu angivet slag ingår inventarier eller maskiner, vilka då får avskrivas enligt de regler som motionärerna ansett lämpliga. Understundom kan emellertid vara fråga om sådan utformning av anläggningen att den helt eller till viss del är att betrakta såsom förbättring av marken. I den mån så är fallet kan avdrag för värdeminskning inte medges.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om att förevarande fråga är av stor betydelse för företagen, inte minst med hänsyn till att det ofta gäller kostsamma investeringar, som i allmänhet inte kan räknas ge något ekonomiskt utbyte. Redan nu föreligger vissa möjligheter att få en snabbare avskrivning till stånd än som är möjligt enligt reglerna i kommunalskattelagen. Utskottet åsyftar de möjligheter, som föreligger för aktiebolag eller ekonomisk förening enligt lagstiftningen om investeringsfonder för konjunkturutjämning. Sådan fond får nämligen tas i anspråk för avskrivning å byggnad som ny-, till- eller ombyggts under beskattningsåret ävensom för avskrivning av maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier som anskaffats under beskattningsåret. I den mån sådan fond användes får således i motsvarande grad byggnaden resp. maskinen nedskrivas på en gång med det ianspråktagna fond-

beloppet och på därefter återstående belopp får avdrag för värdeminskning ske i vanlig ordning. Om särskilda skäl föreligger, kan arbetsmarknadsstyrelsen medge att investeringsfond för rörelse får tas i anspråk för avskrivning av kostnader för bl. a. anordnande av vatten- och avloppsledningar. I den mån så sker kan således på denna väg avdrag erhållas för kostnader, som eljest över huvud taget icke är avdragsgilla vid beskattningen.

Som förut nämnts torde frågan om avdrag för värdeminskning å byggnad i rörelse komma att prövas av allmänna skatteberedningen. Skulle utredningen därvid finna att en avskrivning av byggnadskostnaderna bör ske i snabbare takt under de första åren av byggnadens varaktighetstid, skulle syftet med det förevarande motionsyrkandet till väsentlig del vara tillgodosett. Utskottet anser det inte vara lämpligt att i nuvarande läge den i motionen II: 544 behandlade frågan upptas till prövning för sig, utan anser att resultatet av allmänna skatteberedningens utredningsarbete bör avvaktas. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat det i sistnämnda motion framställda utredningsyrkandet.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att följande motioner, nämligen

- 1) de likalydande motionerna I: 28 av herr Gösta Jacobsson och II: 41 av herr Darlin m. fl.,
- 2) de likalydande motionerna I: 31 av herr Torsten Mattsson och II: 43 av herr Wahrendorff,
- 3) de likalydande motionerna I: 37 av herr Sjönell m. fl. och II: 42 av herr Stenberg m. fl., samt
- 4) motionen II: 544 av herrar Kellgren och Antonsson, måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anført, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 23 mars 1961.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Jansson, Spetz, fröken Ranmark, herrar Gustaf Elofsson, Söderquist, Oscar Carlsson och Yngve Nilsson; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Nilsson i Svalöv, Kärrlander, Wiklund i Öjebyn, Engkvist, Gustafson i Göteborg, Magnusson i Borås, Eriksson i Bäckmora och Rydén.